

Multilaterálna ekonomická diplomacia

V oblasti multilaterálnej ekonomickej diplomacie na pôde medzinárodných ekonomických organizácií úzko spolupracujú MZVaEZ SR a MH SR, v ktorého kompetencii je spoločná obchodná politika a koordinujú svoje aktivity s ďalšími vecne príslušnými rezortmi, napr. MF SR pre oblasť medzinárodných finančných inštitúcií. Pôda multilaterálnych fór dáva Slovensku možnosť aktívne vstupovať do tvorby politik a pravidiel, ktoré o. i. v konečnom dôsledku spoluvytvárajú a formujú globálne prostredie pre ekonomickú diplomaciu ako takú. Cieľom našich zahraničnopolitických aktivít na multilaterálnych fórach sú nielen globálne, resp. regionálne/EÚ priority, ale aj národné priority: vytváranie (presadzovanie) preferenčných podmienok pre slovenské podnikateľské subjekty, priemyselné a hospodárske odvetvia; budovanie značky Slovenska (Slovakia, Made in Slovakia); podpora exportu a pod. Kľúčovými fórami pre slovenskú diplomaciu v tomto smere sú:

a) Spoločná obchodná politika EÚ

Paralelne s multilaterálnymi aktivitami pokračovala snaha EÚ o posilňovanie obchodných vzťahov s tretími krajinami na bilaterálnej a regionálnej úrovni, najmä v rámci bilaterálnych rokovaní o **dohodách o voľnom obchode (DVO)**.

V tomto kontexte zástupcovia SR, ktorí sa zúčastňovali príslušných rokovaní, presadzovali ofenzívne záujmy SR (t. j. zlepšenie prístupu výrobcov a exportérov SR na trhy tretích krajín), ako aj defenzívne snahy (t. j. ochrana záujmov SR, najmä domácich výrobcov) s dôrazom na strategické odvetvia ekonomiky SR (automobilový sektor, elektronika a oceliarstvo).

Najdôležitejšou aktivitou v roku 2014 bolo pokračovanie rokovaní o preferenčnej **Dohode o transatlantickom obchodnom a investičnom partnerstve (Transatlantic Trade and Investment Partnership - TTIP)** medzi EÚ a jej členskými štátmi na jednej strane a USA na strane druhej. Uvedená dohoda predstavuje kľúčový prvok vo vzájomných obchodných vzťahoch EÚ – USA, z ktorej bude profitovať aj zvyšok sveta. V roku 2014 prebehlo sedem kôl rokovaní. Významnou otázkou diskutovanou v rámci TTIP v priebehu roka 2014 bolo ISDS (mechanizmus riešenia sporov investor – štát). Európska komisia spochybňuje cieľ ukončiť rokovania do konca 2015, pričom potrebuje viac konzultovať s členskými krajinami ako rokovať s USA.

Dôležitou udalosťou v roku 2014 bolo uzatvorenie rokovaní o **Komplexnej hospodárskej a obchodnej dohode medzi EÚ a Kanadou (Comprehensive Economic and Trade Agreement - CETA)**. Dňa **26. septembra 2014 sa v Ottawe uskutočnil summit EÚ – CA**, na ktorom predseda EK Barosso a kanadský premiér Harper oficiálne ohlásili završenie rokovaní o CETA, ako aj o politickej dohode SPA (Strategic Partnership Agreement).

Pokračoval proces implementácie dohody o voľnom obchode so Singapurom, najmä rokovania v oblasti investícií aj rokovania o Dohode o voľnom obchode medzi EÚ a Japonskom.

Medzi priority SR v roku 2014 ďalej patrili rokovania o komplexných a prehĺbených dohodách o voľnom obchode (DCFTA) s krajinami Východného partnerstva – Ukrajinou, Moldavskom, Gruzínskom.

Z krajín južného Stredomoria v roku 2014 pokračovali rokovania o DCFTA s Marokom. Prípravné stretnutia k spusteniu negociácií o DCFTA pokračovali s Tuniskom a Jordánskom, pokračoval proces konzultácií s Egyptom. Cieľom týchto DCFTA je rozšírenie už existujúcich asociačných dohôd, ktoré sú predovšetkým orientované na liberalizáciu obchodu s tovarom.

b) Svetová obchodná organizácia (WTO)

SR zabezpečovala v roku 2014 aktívnu účasť na rokovaníach WTO v súlade so stratégiou a realizáciou spoločnej obchodnej politiky EÚ, s osobitným dôrazom na exportné záujmy slovenskej ekonomiky. Aktivity SR sa na pôde WTO sústredili na presadzovanie dosiahnutia konkrétneho výsledku v rámci mnohostranných obchodných rokovaní pod názvom „Rozvojová agenda z Dohy“ (tzv. DDA), ako aj pokrok v rámci tzv. „post Bali“ agendy.

Koncom roka 2014 sa podarilo prelomiť bariéru zo strany Indie a začať implementáciu prvej dohody na multilaterálnej úrovni od založenia WTO – Dohody o uľahčovaní obchodu (TFA).

Agenda „post Bali“ okrem TFA obsahuje konkrétne modality a ďalšie prvky liberalizácie v prípade niektorých oblastí poľnohospodárstva (napr. dohoda o dočasnom mechanizme v prípade verejného držania zásob pre účely potravinovej bezpečnosti) a rozvojových aspektov zameraných hlavne na potreby najmenej rozvinutých krajín (napr. preferenčné pravidlá pôvodu, výnimka pre obchod so službami, prístup na trh bez ciel a bez kvót). Taktiež sa venuje náležitá pozornosť pokračovaniu súčasného kola multilaterálnych obchodných negociácií DDA a dôležitosti postavenia WTO ako globálneho fóra pre obchod, vrátane implementácie obchodných pravidiel, riešenia sporov a podpory rozvoja prostredníctvom integrácie rozvojových krajín do globálneho obchodného systému.

SR sa ďalej sústredila na monitorovanie dodržiavania, resp. plnej implementácie záväzkov vyplývajúcich z členstva vo WTO, vrátane prijímania protekcionistických opatrení brániacich prístupu na trh predovšetkým pri významných obchodných partneroch, akými sú Ruská federácia, Ukrajina, Brazília a Argentína.

c) Organizácia pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD)

Členstvo SR v Organizácii pre hospodársku spoluprácu a rozvoj (OECD) prispieva k formulovaniu, realizácii a vyhodnocovaniu hospodárskej politiky SR. V roku 2014 sa to potvrdilo hodnotením ekonomiky SR prípravou Ekonomického prehľadu 2014 (*Economic Survey*), ktorý bol zameraný, okrem tradičného hodnotenia makroekonomického vývoja v SR, na efektívnosť verejného sektora a regionálne vyvážený hospodársky rast. Pri príležitosti jeho zverejnenia sa uskutočnila aj návšteva generálneho tajomníka OECD Angela Gurríu v SR, počas ktorej sa stretol s najvyššími predstaviteľmi SR. Zároveň bolo podpísané

Memorandum o porozumení o krátkodobých pobytoch expertov vlády SR v OECD, ktoré vytvára systémový rámec pre zvyšovanie odborného potenciálu a analytických kapacít ústredných orgánov štátnej správy SR.

Prioritou spolupráce SR a OECD je využitie odborného a znalostného potenciálu OECD v dialógu EÚ a SR v oblasti takmer všetkých sektorových politík, predovšetkým pri riešení problémov nezamestnanosti, politiky vzdelávania a reformy verejnej správy.

SR sa angažovala v tvorbe a realizácii horizontálnych projektov OECD - Nové prístupy k ekonomickému mysleniu (*NAEC*), Boj proti narušaniu základu dane a presunu ziskov (*BEPS*), Globálne hodnotové reťazce (*GVCs*), Meranie obchodu podľa pridanej hodnoty (*TiVA*), Inovačná stratégia, Stratégia zeleného rastu, a i. Získané poznatky by mali prispieť pri formovaní domácich politík.

V energetickej politike, prostredníctvom aktivít Medzinárodnej energetickej agentúry (IEA) a Agentúry pre jadrovú energiu (NEA) - pridružených organizácií OECD, sa SR podieľala na analýze energetickej bezpečnosti, identifikácii možností zvyšovania energetickej efektívnosti, či zvyšovaniu podielu elektrickej energie vyrobenej z jadrových zdrojov na energetickom mixe SR.

V priebehu roka 2014 boli realizované 4 spoločné projekty SR/OECD, v celkovej hodnote 70 tis. eur, ktoré boli následne vykázané ako dobrovoľný príspevok SR do rozpočtu OECD. Uvedené projekty smerovali do oblasti boja proti daňovým únikom, podpore konkurencieschopnosti východoslovenského regiónu SR a na podporu reformného úsilia krajín východnej Európy a južného Kaukazu.

d) Organizácia OSN pre priemyselný rozvoj (UNIDO)

Z iniciatívy MZVaEZ SR bola v roku 2014 vykonaná širšia škála aktivít na zintenzívnenie spolupráce slovenských subjektov s UNIDO. 10. 2. 2014 sa v sídle UNIDO vo Viedni uskutočnil seminár za účasti početnej skupiny predstaviteľov slovenských podnikateľov a podnikateľských zväzov o možnostiach spolupráce s UNIDO a zapojení slovenských firiem do projektov UNIDO.

V dňoch 16. - 17. 6. 2014 sa v Bratislave uskutočnili pod záštitou PPV a MiZVaEZ SR M. Lajčáka regionálne konzultácie UNIDO k rozvojovej agende post-2015 o partnerstve so súkromným sektorom pod názvom *“Doing Good to Do Better: Successful Corporate Strategies that Benefit Society”*, ktorých sa zúčastnil zo strany UNIDO generálny riaditeľ Li Yong. Konzultáciami sa získal parciálny (európsky) vstup do správy generálneho riaditeľa UNIDO na Valnom zhromaždení OSN v roku 2014.

Ako súčasť cesty po krajinách strednej Európy generálny riaditeľ UNIDO Li Yong uskutočnil dňa 13. 10. 2014 návštevu Slovenskej republiky. Počas pracovného stretnutia na pôde MZVaEZ SR prerokoval otázky posilnenia vzájomne výhodnej bilaterálnej spolupráce medzi Slovenskou republikou a UNID, ako aj možnosti zapojenia slovenských podnikateľských subjektov do projektov UNIDO. Dôležitou súčasťou diskusie bola aj podpora mandátu pre priemyselný rozvoj v rámci rozvojovej agendy po roku 2015.

e) Stredoeurópska iniciatíva (SEI)

Podpredseda vlády a minister zahraničných vecí a európskych záležitostí SR M. Lajčák sa na pozvanie spolkového ministra pre Európu, integráciu a zahraničné veci Rakúska Sebastiana Kurza zúčastnil 3. 6. 2014 vo Viedni na zasadnutí ministrov zahraničných vecí Stredoeurópskej iniciatívy (SEI). Minister M. Lajčák zdôraznil, že dosiahnuté výsledky v činnosti SEI sú výzvou pre jej úlohu v budúcnosti. Opakovane vyjadril slovenskú podporu integračným ambíciám krajín západného Balkánu. Vo vzťahu k otázkam energetickej bezpečnosti poukázal na to, že SR považuje vonkajšiu energetickú bezpečnosť za dôležitú dimenziu slovenskej zahraničnej politiky. SR podporuje všetky kroky, ktoré vedú k posilňovaniu energetickej bezpečnosti v regióne strednej a juhovýchodnej Európy, pričom za prioritu označil vybudovanie prepojenia energetických sietí v regióne.

V rámci rakúskeho predsedníctva Stredoeurópskej iniciatívy (AT PRES SEI) v roku 2014 sa 24. novembra 2014 konal vo Viedni Summit SEI na úrovni predsedov vlád na tému „25 rokov SEI a vízia do budúcnosti“. Slovenskú delegáciu na Summit SEI viedol Ľubomír Vážny, podpredseda vlády pre investície. Hlavným bodom agendy summitu bolo pripomenutie si 25. výročia existencie SEI. Pri tejto príležitosti delegáti prijali deklaráciu „25 rokov SEI“. Počas podujatia boli podpísané dve memorandá: Memorandum o porozumení medzi Sekretariátom SEI a Radou štátov Baltského mora, Memorandum o porozumení medzi SEI a Medzinárodnou akadémiou proti korupcii. Prioritami budúročného macedónskeho predsedníctva v SEI je rozvoj regionálnej infraštruktúry v oblasti energetiky a dopravy, rozvoj obchodu s poľnohospodárskymi a potravinárskymi produktmi, najmä exportu z krajín Balkánu do EÚ – biznis fórum v novembri 2015 a budovanie informačnej spoločnosti.

f) Spolupráca s medzinárodnými finančnými inštitúciami

Na pôde **Svetovej banky** sa Slovenskej republike podarilo získať zastúpenie v belgickej konštituencii na roky 2014 - 2024 na obdobie 7 rokov od novembra 2015. V rámci skupiny Svetovej banky vláda SR schválila pristúpenie Slovenskej republiky k 17. doplneniu zdrojov Medzinárodného združenia pre rozvoj (IDA), ktoré bude účinné v rokoch 2015 – 2017 a na ktorom sa SR zúčastní s cieľom prispieť k riešeniu rozvojových problémov najchudobnejších krajín sveta.

V roku 2014 na základe rozhodnutia výkonnej rady MMF sa predĺžila platnosť Dohody o pôžičke medzi SR a **Medzinárodným menovým fondom**, ktorá nadobudla platnosť v septembri 2013 na obdobie maximálne piatich rokov. V zmysle predmetnej dohody sa Slovenská republika podieľa na posilnení disponibilných zdrojov fondu s cieľom podpory globálnej finančnej a ekonomickej stability.

V súvislosti so zapojením Slovenskej republiky do Partnerstva východnej Európy pre energetickú efektívnosť a životné prostredie (evidovaný pod skratkou E5P) Ministerstvo financií SR v spolupráci s Ministerstvom financií ČR a **Európskou bankou pre obnovu a rozvoj** (EBOR) dňa 21. novembra 2014 v Bratislave organizovali seminár pre slovenské a české podnikateľské subjekty „Partnerstvo východnej Európy pre energetickú efektívnosť a životné prostredie: príležitosti pre podnikanie“. Hlavným cieľom seminára bolo zvýšiť možností slovenských a českých podnikateľských subjektov pre úspešnú účasť v projektoch financovaných z Fondu E5P, ktorý je manažovaný EBOR. S cieľom prehĺbenia spolupráce sa v decembri uskutočnila návšteva Sir Suma Chakrabarti, prezidenta EBOR v Slovenskej republike.

V súvislosti s účasťou SR na zvýšení základného imania v **Európskej investičnej banke** (EIB) pokračovalo úsilie o zvýšenie úverového portfólia v oblasti podpory zamestnanosti mladých a financovania malých a stredných podnikov. V roku 2014 uskutočnila EIB v Slovenskej republike niekoľko misií s cieľom identifikovania ďalších možností spolupráce.

Na pôde **Rozvojovej banky Rady Európy** (RB RE) sa Slovenská republika aktívne usilovala o rozšírenie činnosti banky a využívanie finančných nástrojov, ako napríklad projekty verejno-súkromného partnerstva.

V roku 2014 pokračovala participácia Slovenskej republiky na transformácii **Medzinárodnej investičnej banky** (MIB) a na modernú medzinárodnú finančnú inštitúciu. Snahou bolo posilnenie efektivity využívania členstva v danej inštitúcii pre hospodárske ciele Slovenskej republiky. V roku 2014 MIB realizovala emisiu dlhopisov v SR v objeme 30 mil. eur na obdobie 5 rokov a úrokovou sadzbou vo výške 3,5 %. 63 % záujemcov o dlhopisy boli inštitúcie zo Slovenska. Táto emisia predstavovala podporu nielen pre rozvoj MIB, ale aj pre kapitálový trh Slovenskej republiky, čo je v súlade so stratégiou rozvoja kapitálového trhu na Slovensku. Na 102. zasadnutí Rady MIB v Sofii bol schválený návrh predstavenstva MIB zriadiť v Slovenskej republike prvú kanceláriu MIB v jej histórii, ktorej cieľom je zvýšiť aktivity MIB v SR a regióne strednej Európy. Dohoda medzi SR a MIB o zriadení kancelárie MIB v SR bola podpísaná v Bratislave dňa 14.4.2015, bezprostredne po čom kancelária začala svoju činnosť.

Na základe zhodnotenia činnosti **Medzinárodnej banky hospodárskej spolupráce** (MBHS) Slovenská republika spolu s niekoľkými členskými krajinami presadzuje ukončenie činnosti MBHS a jej následnú likvidáciu s rozdelením aktív banky medzi jej členské krajiny na základe podielov členských krajín v splatenom kapitáli banky.